

Ekonomiutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om temporärt kostnadsstöd för företag

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om temporärt kostnadsstöd för företag (RP 97/2021 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för betänkande och till kulturutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Följande utlåtande har lämnats i ärendet:

- kulturutskottet KuUU 11/2021 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- specialsakkunnig Artturi Björk, finansministeriet
- industriråd Mikko Huuskonen, arbets- och näringsministeriet
- direktör Mari Selviranta, Statskontoret
- servicechef Tuomo Yliluoma, Statskontoret
- professor Otto Toivanen, Helsinki GSE Covid-19 Situation Room
- forskarprofessor Mika Maliranta, Konkurrens- och konsumentverket
- verkställande direktör Timo Lappi, Turism- och Restaurangförbundet rf
- ordförande Annika Rönni-Sällinen, Servicefacket PAM rf
- ekonomisk expert Petri Malinen, Företagarna i Finland rf
- direktör Kati Kuusisto, Tapahtumateollisuus ry
- direktör Matti Mannonen, Teknologiindustrin rf
- verkställande direktör Aki Käyhkö, Scandic Hotels Oy
- verkställande direktör Aku Vikström, NoHo Partners Oyj
- verkställande direktör Jaana Korhola, Compass Group Finland Ab
- professor Niku Määttänen, Helsinki Graduate School of Economics
- professor Roope Uusitalo.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Muoti- ja urheilukauppa ry
- Finlands näringsliv rf

Betänkande EkUB 18/2021 rd

- Finsk Handel rf
- Kultur- och konstområdets centralorganisation KULTA rf
- Centraförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- Messu- ja tapahtumajärjestäjät ry
- Music Finland ry
- Löntagarnas forskningsinstitut
- SOSTE Finlands social och hälsa rf
- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- Resebranschens förbund i Finland rf.

Inget yttrande av

- Startup-stiftelse sr.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår ändringar i lagen om temporärt kostnadsstöd för företag.

Enligt propositionen ska temporärt kostnadsstöd för företag under de förutsättningar som föreskrivs i lag fortsatt kunna beviljas företag som är verksamma i Finland i syfte att underlätta allmänna svårigheter i affärsverksamheten till följd av covid-19-pandemin. Statskontoret ska fortfarande vara beviljande myndighet. Syftet med lagen är att stödja kontinuiteten i företagets verksamhet i den svåra situation som uppstått till följd av covid-19-pandemin och att minska konkurrenserna. Följaktligen ges företagen mer tid att anpassa sin verksamhet och sina kostnader i och med att krisen till följd av covid-19-pandemin har dragit ut på tiden och smittspridningen åter har tagit fart.

Genom den föreslagna lagen preciseras de bestämmelser som gäller kriterierna för beviljandet och riktandet av kostnadsstödet, godtagbara kostnader som stöd kan beviljas för, stödperioden samt jämförelseperioden för omsättningen. Ansökningsperioden för kostnadsstöd enligt lagen inleds i augusti och upphör den 30 september 2021.

Dessutom föreslås det att medelstora och stora företag ska få ersättning för att de har varit tvungna att stänga sina utrymmen med stöd av lag eller på grund av bestämmelser som meddelats av en myndighet.

Propositionen hänför sig till den tredje tilläggsbudgetpropositionen för 2021 och avses bli behandlad i samband med den.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Det viktigaste innehållet i och syftena med propositionen. Propositionen innehåller tre huvudsakliga element. Genom att ändra den gällande lagen om tidsbundet kostnadsstöd för företag skapas en möjlighet (ny stödperiod) att ansöka om stöd hos Statskontoret för att täcka sådana kostnader som företaget inte genom egna åtgärder har kunnat anpassa så att de motsvarar minskning-

Betänkande EkUB 18/2021 rd

en av verksamheten under coronapandemin. Dessutom införs i lagen också en möjlighet av engångsnatur att ansöka om ersättning på grund av att lokaler måste stängas på grund av pandemin. Ett nytt element är dessutom att den föreslagna regleringen möjliggör stödande av företag upp till den övre gränsen på 10 miljoner euro, på basis av ett beslut som kommissionen nyligen fattat.

Förhållande till tidigare stödlagstiftning. Statsrådet har bedömt att om de ekonomiska svårigheterna till följd av viruspandemin förlängs, finns det fortfarande ett behov av branschneutralt tidsbegränsat stöd. Den föreslagna regleringen utgör en fortsättning på tidigare stödåtgärder i anslutning till coronapandemin, genom vilka man har strävat efter att underlätta företagets situation från våren 2020 (RP 91/2020 rd, RP 205/2020 rd, RP 27/2021 rd och RP 79/2021 rd).

Propositionen är också en fortsättning på den reglering i regeringens proposition RP 37/2021 rd som ersatte de förluster som förorsakats av att förplägnadsrörelser stängdes. Den nu aktuella propositionen omfattar till sitt tillämpningsområde sådana förplägnadsrörelser för vilkas nedläggningsersättning det särskilt krävdes ett statligt stödrättsligt godkännande av kommissionen. Godkännandet har erhållits under riksdagsbehandlingen av denna proposition. Därför är det inte nödvändigt att föreskriva om ikraftträdandet genom förordning, utan det är ändamålsenligt att i ikraftträdandebestämmelsen ange datum för ikraftträdandet den 1 juli 2021. Oberoende av detta finns det skäl att i bestämmelserna införa ett bemyndigande att utfärda förordning (2 § 2 mom.) för fastställande av stödberättigade branscher.

Ekonomiutskottet förordar godkännandet av den föreslagna regleringen, de tekniska kompletteringar som följer av kommissionens beslut SA.63205 (2021/N) samt mindre preciseringar som gäller kraven på de uppgifter som ska lämnas till Statskontoret.

Den ekonomiska verksamhetsmiljön. Ekonomiutskottet konstaterar att omfattande makroekonomiska störningar utan undantag är förenade med betydande strukturella förändringar i ekonomin, eftersom den minskande produktionen och den nya produktion som uppstår till följd av återhämtningen avviker från varandra. Samtidigt sker det också en omställning när det gäller långsiktiga frågor inom den ekonomiska politiken som gäller påverkan på sysselsättningen och produktiviteten och målsättningarna för dessa.

Vid planeringen av systemet för kostnadsstöd våren 2020 fastställdes det att dess primära uppgift är att förhindra en konkursvåg som uppstår till följd av en likviditetskris som sprider sig: då ansågs det finnas ett hot om att företagens problem med tillgången till finansiering och det försämrade kassaflödet kan leda till att också friska företag blir insolventa. Centralbankernas åtgärder för att avreglera finansmarknaderna har dock medfört låga räntor och en god tillgång till finansiering för lönsamma företag. Enligt den utredning som ekonomiutskottet fått försvårat tillgången till finansiering för närvarande inte företagets verksamhet i någon betydande grad.

Finland verkar än så länge ha klarat sig ur de ekonomiska svårigheterna till följd av coronapandemin med mindre stötar än många andra länder. Prognoserna för Finlands ekonomiska utveckling är i dagsläget betydligt mer positiva än i höstas. Enligt Statistikcentralens uppgifter inleddes 877 konkurser mellan januari och april 2021, vilket är 124 konkurser (12,4%) färre än vid motsvarande tidpunkt ett år tidigare. Antalet årsverken i de företag som ansökt om konkurs var dock 200 årsverken (4,3 %) fler än året innan.

Betänkande EkUB 18/2021 rd

Ekonomiutskottet påpekar att det är möjligt att stödja företag också med instrument som medför mindre direkta kostnader för den offentliga ekonomin, såsom stöd och garantier i form av lån. Ekonomiutskottet påminner om möjligheten att utnyttja stödinstrument som redan används under normala förhållanden och som hör till olika ministeriers förvaltningsområden.

Reglerna om statligt stöd. Kostnadsstödet är ett temporärt statligt stöd som beviljas företag för att underlätta de svårigheter som coronapandemin orsakar och som Europeiska kommissionen har godkänt genom sitt beslut av den 24 april 2020 (kommissionens beslut SA.56995 (2020/N)). Beslutet grundar sig på artikel 107.3 b i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) samt på avsnitt 3.1 i den tillfälliga ramen för statliga stödåtgärder (kommissionens meddelande 2020/C 91 I/01 med ändringar). Europeiska kommissionen förlängde genom ett meddelande den 28 januari 2021 (C (2021) 564 final) dessa tillfälliga regler om statligt stöd till och med den 31 december 2021. Trots dessa undantagsbestämmelse får en stödordning inte införas förrän Europeiska kommissionen har godkänt den. Därför föreslås det i propositionen att den föreslagna regleringen ska träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet. Enligt uppgift från ekonomiutskottet har kommissionen godkänt stödet genom sitt beslut av den 9 juni 2021. Beslutet utgör ramvillkor för det nationella stöd som nu behandlas.

Vid beviljandet av statligt stöd ska utöver det ovan sagda också den gällande statsunderstödslagen (688/2001) beaktas. Denna lag tillämpas också på kostnadsstöd. Enligt statsunderstödslagen (6 §) ska understödet basera sig på kostnader och ersättningen får inte täcka dem till fullt belopp. Också EU:s regler om statligt stöd — liksom också kommissionens ovan nämnda beslut om en tillfällig ram för statligt stöd — utgår från förbud mot överkompensation.

Under behandlingen i ekonomiutskottet har frågan om storleken på det stöd som medlemsstaterna beviljar sina företag aktualiserats. Utskottet konstaterar i sammanhanget att coronastöd från olika medlemsstater är svåra att jämföra. Medlemsstaterna förfogar förutom över instrument för undantagsförhållanden också under normala förhållanden över ett ganska svårjämförbart urval av stöd och incitament som är kopplat också till varje medlemsstats grundläggande lösning för att trygga sina invånares försörjning och sporra dem till ekonomisk aktivitet, och över huvud taget till den beredskap för olika stödarrangemang som är bunden till de offentliga finansernas bärkraft. Till exempel det permitteringssystem som används i Finland är exceptionellt i internationell jämförelse.

Företagsstödens berättigande i synnerhet vid coronapandemin. Ekonomiutskottet anser att lagstiftningen i princip och under normala förhållanden ska behandla ekonomiska aktörer jämlikt. Med tanke på rättvis konkurrens och marknadens funktion är det viktigt att de lagstiftningsåtgärder som vidtagits med anledning av spridningen av den smittsamma sjukdomen snedvrider denna konstellation så lite som möjligt. Coronapandemin har dock drabbat branscherna på väldigt olika sätt, och därför är det motiverat att också offentligt finansierade stöd på motsvarande sätt varierar beroende på hur mycket affärsverksamheten har störts på grund av pandemin. Trots detta bör också det aktuella stödsystemet så noggrant och rättvist som möjligt inriktas på korrigerande av ekonomiska skador orsakade av coronaepidemin och förhindrande av långvariga skador. Det bör bedömas dels av branscherna internt, dels med tanke på likabehandling av olika branscher.

Betänkande EkUB 18/2021 rd

Vid bedömningen av den aktuella stödsystemets legitimitet är det viktigt att systemet är avsett att vara ett snabbt och temporärt krisstöd i en situation där verksamhetsbetingelserna utan företagets egen förskyllan har försämrats kraftigt och utan förvarning och verksamhet som i normala fall är lönsam tillfälligt har blivit olönsam. I en sådan situation kan också stödformer som under normala förhållanden inte är motiverade eller tillåtna vara godtagbara.

Beredskap för risker i affärsverksamheten. Ekonomiutskottet påminner om att principiellt kan riskerna i affärsverksamhet inte överföras på samhället annat än i fråga om att upprätthålla det sociala skyddsnätet i sista hand. Det kan antas att en omsorgsfull näringsidkare genom privat försäkring ordnar med skydd mot de mest typiska risker som är förenade med näringsverksamheten.

Försäkring kännetecknas ändå av att ersättningsgilla skadefall fastställs uttömmande på förhand så att försäkringen inte täcker förluster som orsakas av faktorer som var okända när avtalet ingicks. Coronapandemin är en sådan realiserad risk för affärsverksamhet som har varit oberoende av företagets egna åtgärder och som det har varit svårt att försäkra sig mot. Skadefall, inklusive myndighetsbeslut, har inte varit förutsebara på grund av att den smittsamma sjukdomen spreds eller hotade att spridas.

För närvarande är det ännu delvis oklart hur de försäkringsvillkor som gällde vid pandemins början identifierar den nya situationen. Den föreslagna lagstiftningen innehåller dock bestämmelser där eventuella försäkringsersättningar beaktas vid beräkningen av stödbeloppet (4 § 5 punkten, 5 § 3 mom., 5 d § 3 mom., 7 § 2 mom. 3 punkten).

I den nu aktuella lagstiftningen är det således egentligen fråga om att en enskild företagare inte ensam behöver bära risken för att efterfrågan plötsligt sjunker på grund av ett oförutsebart hot som äventyrar hela samhället. Statens roll i att omfördela svårförsäkrade risker kan också bidra till att öka investeringarna genom att minska de risker som är förenade med dem. Statens ansvar för ersättandet av förluster framhävs särskilt i fråga om affärsverksamhet som genom lagstiftning stängts ner eller kraftigt begränsats.

Stödberättigande. Avsikten med de föreslagna bestämmelserna är inte att ändra utgångspunkten att antalet stödberättigade företag kan identifieras maskinellt hos myndigheten (Statskontoret) med stöd av Skatteförvaltningens branschspecifika uppgifter. Genom automatisering av merparten av identifieringen av stödberättigande uppnås betydande effektivitetsvinster. Det kan dock antas — även mot bakgrund av erfarenheterna från tidigare stödperioder — att dessa åtgärder inte kommer att leda till att man hittar enskilda aktörer vars ekonomiska utveckling inte har följt den allmänna utvecklingen inom branschen. Därför finns det i lagen fortfarande en bestämmelse (3 § mom.) som ger Statskontoret möjlighet att bevilja stöd också till företag som inte uppfyller branschkriteriet för stödberättigande, men som genom en separat ansökan kan visa att affärsverksamheten har minskat på grund av coronapandemin på det sätt som avses i 2 § 2 mom.

Ersättningen för stängning av lokaler Principerna för de föreslagna stödmodellerna motsvarar i huvudsak principerna för bestämmande av den redan gällande ersättningen för stängning av små företag. Med hänvisning till sina tidigare ställningstaganden (EkUB 5/2020 rd — RP 25/2020 rd) anser ekonomiutskottet att dessa är ändamålsenliga. Den nya lagen ställer dock på beviljande av stöd mer detaljerade och i och med kravet på granskning på koncernnivå mer komplicerade krav

Betänkande EkUB 18/2021 rd

än tidigare på behandlingsprocessen. Således kan Statskontoret inte vid handläggningen enligt de föreslagna stödmodellerna utnyttja det elektroniska datasystemet i en omfattning som motsvarar den tidigare modellen för beviljande av kostnadsstöd. Också ansökan om stöd kommer till denna del att vara manuell i stället för elektronisk. Skatteförvaltningen har inte möjlighet att på koncernnivå lämna Statskontoret de omsättningsuppgifter som behövs för att fastställa stödet. Av ovan nämnda orsaker är kravet på att revisorns revisionsberättelse ska lämnas in nödvändigt med tanke på ett smidigt verkställande av lagen.

Genomslag. Med avseende på de offentliga finanserna är stödet för utövande av näringsverksamhet inte ändamålsenligt om företag går i konkurs eller på något annat sätt lägger ner sin verksamhet trots stödet. Detta kan vara fallet om företagsverksamheten inte ens i princip har varit lönsam eller om beteendeförändringarna eller restriktionerna på grund av epidemin långvarigt försämrar företagets förutsättningar att bedriva verksamhet. Stödet saknar naturligtvis också syfte om företaget klarar sig ur krisen även utan det.

Enligt erhållen utredning har arbets- och näringsministeriet inlett ett omfattande projekt där man kommer att bedöma coronastödets konsekvenser för företagen. Målet är att utreda de kort- och långsiktiga konsekvenserna av stöden och att producera information inför framtida kriser. Dessutom görs en granskning av användningen av stöden. Ekonomiutskottet anser detta vara ytterst viktigt, med betoning på att effektanalysen ska göras med hjälp av akademiska forskningsmetoder (se även EkUB 16/2021 rd — RP 46/2021 rd).

Kulturutskottets utlåtande. Kulturutskottet har i sitt utlåtande (KuUU 11/2021 rd — RP 97/2021 rd) i enlighet med sitt verksamhetsområde fäst särskild uppmärksamhet vid evenemangsbranschens ställning med tanke på den föreslagna regleringen. Kulturutskottet har ansett det vara viktigt att identifiera evenemangsbranschens särdrag och omfattningen av de negativa effekterna av coronapandemin. Ekonomiutskottet hänvisar till den nyligen stiftade ändringen av lagen om kostnadsstöd som gällde särskilt evenemangsbranschen (RP 79/2021 rd — EkUB 15/2021 rd, lag 435/2021) samt till de i motiveringen till den propositionen angivna orsakerna till att stödåtgärderna inom evenemangsbranschen markerat måste hanteras via branschens nätverk av underleverantörer. I dessa nätverk har undervisnings- och kulturministeriets understöd en central betydelse på det sätt som beskrivs i motiveringen till RP 79/2021 rd. Ekonomiutskottet hänvisar också till sin tidigare anmärkning i detta betänkande om de ramvillkor för stödnivån och de maximala stödbeloppen som EU-lagstiftningen medför.

Slutsatser. De restriktioner som införs för att bromsa spridningen av coronaviruset motiveras med epidemiologiska skäl. Fördelarna med begränsningarna gäller hela samhället, medan de åtföljande förlusterna direkt drabbar de individer och näringar som begränsningarna gäller. Det har därför varit motiverat att minska de ekonomiska konsekvenserna av begränsningsåtgärderna med offentliga medel, vilket innebär att rätten att använda gemensamma medel för stödssystem är betydligt mer omfattande än enbart de allmänna principerna för solidaritet, skyddsnät och omsorg om medborgarna. Av denna anledning har ekonomiutskottet, med grundlagsutskottets medverkan, förutsatt att förluster som uppkommit till följd av att näringsverksamhet hindras på grund av åtgärder vidtagna av den offentliga förvaltningen ska ersättas (EkUB 5/2020 rd — RP 25/2020 rd, EkUB 3/2021 rd — RP 22/2021 rd och EkUB 7/2021 rd — RP 38/2021 rd).

Betänkande EkUB 18/2021 rd

Den första ansökningsomgången för kostnadsstöd i juni 2020 var ytterst befogad i krissituationen. Bland de sakkunniga som hörts av ekonomiutskottet har det rått en bred enighet om att legitimiteten för fler stödomgångar successivt blir svagare. Kostnadsstödet kan komma att upprätthålla också sådan affärsverksamhet som det egentligen inte är motiverat att stödja. Vid ekonomiutskottets sakkunnighörande har det framförts att en del av de företag som ansökt om kostnadsstöd skulle ha uppfyllt coronastödets kriterier för sänkt omsättning redan före coronapandemin. Om stödsystemet förlängs kan det dessutom styra beteendet på ett sätt som inte var lagstiftarens avsikt.

I den nu aktuella lagstiftningen är syftet med compensationen inte att kompensera för det förlorade kassaflödet och därigenom för den uteblivna rörelsevinsten. Däremot är avsikten att kompensera och lindra de ekonomiska aktörernas förluster på grund av att det till följd av epidemin och de begränsningar som införts för att bromsa upp den har blivit betydligt svårare att utöva näring och aktörerna inte rimligen har haft möjlighet att anpassa sin kostnadsstruktur så att den lämpar sig för undantagsförhållandena. Avsikten är att underlätta fullgörandet av de ekonomiska förpliktelser som uttryckligen riktar sig utåt från företaget. Avsikten är att ordna företagarnas utkomst genom lagstiftning som hör till området för social trygghet.

Vid bedömningen av systemets legitimitet är det viktigt att ordningen är avsedd att vara ett snabbt och temporärt krisstöd i en situation där verksamhetsbetingelserna utan företagens egen förskyllan har försämrats kraftigt och verksamhet som tidigare varit lönsam tillfälligt har blivit olönsam. I en sådan situation kan också stödformer som under normala förhållanden inte är motiverade eller tillåtna vara godtagbara. Avsikten har varit att bygga upp den föreslagna stödordningen så att grunderna för beviljande av stöd framgår av lagen och inte inbegriper mer ingående behovsprövning än vad som föreskrivs i lagens 3 § 3 mom. Det kan anses motiverat både med tanke på en jämlik behandling av företagen och med tanke på stödets syfte. Dessutom tillåter förfarandet en snabb utbetalning av stödet.

Ekonomiutskottet påminner om att man i stödsystemet måste göra en avvägning mellan snabb utbetalning av stöd och att det når rätt mottagare. I den nu aktuella lagstiftningen har man, i likhet med tidigare ansökningsomgångar, valt att betona vikten av ett snabbt genomförande, vilket endast kan uppnås genom att stödet är schematiskt, vilket i sin tur är en förutsättning för en automatiserad behandling. Ekonomiutskottet påpekar att det med denna lagstiftning inte är möjligt att till fullo åtgärda de ekonomiska konsekvenserna av coronapandemin på ett sätt som täcker hela näringslivet, utan det är ett element i helheten av företagsstöd. Utskottet påminner om att det i lagen fortfarande finns gällande bestämmelser om återkrav av stöd och utbetalning av medel (9 och 11 §), vilka för sin del kan anses lindra de negativa effekter som ett schematiskt stöd och en snabb utbetalning av stödet kan ha.

Propositionen gäller visserligen inte begränsning av förplägnadsbranschens verksamhet genom lagstiftning, men begränsningsregleringen har dock ett direkt orsakssamband med nu aktuella lagstiftningen om stöd och compensation. Ekonomiutskottet ser det därför som angeläget att påminna om utgångspunkten för lagstiftningen om begränsningar: näringsverksamhet ska på det hela begränsas endast till den del och så länge som det är nödvändigt då de sammantagna fördelarna och nackdelarna med begränsningarna vägs mot varandra, och så att begränsningarna hävs omedelbart när krisen inom hälso- och sjukvården är över. Grundlagsutskottet har ansett detta

Betänkande EkUB 18/2021 rd

vara ett krav för att bestämmelser ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning (GrUU 7/2020 rd).

Ekonomiutskottet påpekar att bakgrunden till den nu aktuella lagen är behovet av att kompensera för förluster, och att detta är kopplat till hur omfattande begränsningarna har varit och är. Ekonomiutskottet har tagit närmare ställning till detta i samband med behandlingen av regeringens propositioner om begränsningar för förplägnadsrörelser (senast EkUU 9/2020 rd — RP 6/2021 rd, RP 73/2021 rd — EkUU 15/2021 rd).

DETALJMOTIVERING

1 §. Tillämpningsområde. Till paragrafen fogas numret på kommissionens beslut.

5 c §. Ersättning för stängning av små och medelstora företags lokaler. Till paragrafen fogas numret på kommissionens beslut. I 5 mom. preciseras kraven på de uppgifter som ska lämnas till Statskontoret.

5 d §. Stöd för icke täckta fasta kostnader. Till paragrafen fogas numret på kommissionens beslut. I 4 mom. preciseras kraven på de uppgifter som ska lämnas till Statskontoret.

7 §. Ansökan om kostnadsstöd. Till paragrafen fogas numret på kommissionens beslut.

Bemyndigandet att utfärda förordning i ikraftträdandebestämmelsen stryks.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 97/2021 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av lagen om temporärt kostnadsstöd för företag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om temporärt kostnadsstöd för företag (508/2020) 1 § 1 och 2 mom., 2 §, 3 § 1 mom., 4 och 5 § och 7 §,
sådana de lyder, 1 § 1 och 2 mom. i lag 963/2020 och 2 §, 3 § 1 mom., 4 och 5 § och 7 i lag 280/2021, samt
fogas till lagen nya 5 c och 5 d § som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om temporärt statligt stöd som beviljas i Finland verksamma företag för att underlätta allmänna svårigheter i affärsverksamheten till följd av covid-19-pandemin och som Europeiska kommissionen genom sina beslut SA.56995 och **SA.63205** har godkänt som förenligt med den inre marknaden (*kostnadsstöd*).

Lagen tillämpas inte på kreditinstitut och finansiella institut eller på företagsverksamhet inom primär jordbruksproduktion, fiskerinäring eller vattenbruk. Lagen tillämpas dock på stöd som beviljas företag som är verksamma inom förädling och saluföring av jordbruksprodukter, om stödet inte helt eller delvis överförs till primärproducenter och stödbeloppet inte fastställs på grundval av priset på eller kvantiteten av de produkter som köpts från primärproducenter eller de produkter som de berörda företagen släppt ut på marknaden.

2 §

Allmänna förutsättningar för beviljande av kostnadsstöd

Statskontoret kan inom ramen för statsbudgeten på ansökan bevilja företag kostnadsstöd för företagets kostnader som uppstått mellan från och med den 1 mars 2021 till den 31 maj 2021 (*stödperiod*), om

- 1) företagets huvudsakliga verksamhetsområde, som meddelats Skatteförvaltningen, den första dagen av stödperioden omfattas av stödet i enlighet med 3 §,
- 2) företagets i 4 § 1 punkten avsedda månatliga omsättning i genomsnitt är över 30 procent mindre än den månatliga omsättning i genomsnitt som avses i 4 § 2 punkten,
- 3) det kostnadsstöd som i enlighet med 5 § beräknas för företaget är minst 2 000 euro,
- 4) inget av de hinder för beviljande av kostnadsstöd som anges i 6 § gäller företaget, och

Betänkande EkUB 18/2021 rd

5) företaget har ett företags- och organisationsnummer.

3 §

Verksamhetsområden och företag som omfattas av kostnadsstöd

Kostnadsstödet omfattar de verksamhetsområden inom vilka företagens omsättning under stödperioden är minst 10 procent mindre än verksamhetsområdets omsättning från och med den 1 mars 2019 till den 31 maj 2019. Vid jämförelsen används medianen av förändringen i omsättningen för företagen inom verksamhetsområdet.

— — — — —

4 §

Grunderna för bestämmande av kostnadsstöd

Ett företag kan beviljas kostnadsstöd för stödperioden i enlighet med den formel som anges i 5 § utifrån följande faktorer:

- 1) företagets omsättning under pandemiperioden, som definieras som
 - a) företagets månatliga omsättning i genomsnitt från och med den 1 mars 2021 till och med den 31 maj 2021 enligt företagets mervärdesskattedeklarationer, om företaget deklarerar sin mervärdesskatt till Skatteförvaltningen månatligen,
 - b) företagets månatliga omsättning i genomsnitt från och med den 1 januari 2021 till och med den 31 mars 2021 enligt företagets mervärdesskattedeklarationer, om företaget deklarerar sin mervärdesskatt till Skatteförvaltningen kvartalsvis,
 - c) företagets månatliga omsättning i genomsnitt från och med den 1 januari 2020 till och med den 31 december 2020 enligt företagets mervärdesskattedeklarationer, om företaget deklarerar sin mervärdesskatt till Skatteförvaltningen kalenderårsvis,
 - d) företagets månatliga omsättning i genomsnitt från och med den 1 mars 2021 till och med den 31 maj 2021 enligt företagets egen anmälan, om företaget inte lämnat in mervärdesskattedeklarationer,
- 2) företagets omsättning under en normal period, som definieras som
 - a) företagets månatliga omsättning i genomsnitt från och med den 1 mars 2019 till och med den 31 maj 2019 enligt företagets mervärdesskattedeklarationer, om företaget deklarerar sin mervärdesskatt till Skatteförvaltningen månatligen,
 - b) företagets månatliga omsättning i genomsnitt från och med den 1 januari 2019 till och med den 31 mars 2019 enligt företagets mervärdesskattedeklarationer, om företaget deklarerar sin mervärdesskatt till Skatteförvaltningen kvartalsvis,
 - c) företagets månatliga omsättning i genomsnitt från och med den 1 januari 2019 till och med den 31 december 2019 enligt företagets mervärdesskattedeklarationer, om företaget deklarerar sin mervärdesskatt till Skatteförvaltningen kalenderårsvis,
 - d) företagets månatliga omsättning i genomsnitt från och med den 1 mars 2019 till och med den 31 maj 2019 enligt företagets egen anmälan, om företaget inte lämnat in mervärdesskattedeklarationer,
- 3) företagets lönekostnader för anställda som betalats under stödperioden enligt uppgifterna i inkomstregistret, arbetsgivarens lönebikostnader som ersätts enligt ett procenttal och som god-

Betänkande EkUB 18/2021 rd

känns till ett belopp av 20 procent av lönekostnaderna enligt inkomstregistret, lönekostnaderna under stödperioden för en enskild näringsidkare eller ett personbolags ansvariga bolagsman enligt den arbetsinkomst som fastställts enligt 112 och 113 § i lagen om pension för företagare (1272/2006) och som gällde den första dagen av stödperioden och en företagares pensionsförsäkringsavgift och sjukförsäkringsavgift under stödperioden enligt företagets egen anmälan (lönekostnader under stödperioden),

4) sådana av företagets oflexibla kostnader i affärsverksamheten som hänför sig till stödperioden och som uppges i ansökan och till vilka räknas hyreskostnader och andra kostnader för egendom som används i affärsverksamheten, sådana tillstånds-, medlems- och försäkringsavgifter och långvariga avtal som är nödvändiga för bedrivandet av affärsverksamheten, hyror för maskiner och anläggningar, dispositionsrättsersättningar och licensavgifter, nödvändiga kostnader för inhyrd arbetskraft samt förskottsbetalningar, som är slutliga och för vilka kostnadsstöd inte har beviljats tidigare (övriga kostnader under stödperioden), och

5) övriga stöd som beviljats företaget i enlighet med beslutet SA.56995 av Europeiska kommissionen och försäkringsersättningar i anslutning till covid-19-pandemin.

5 §

Beloppet av kostnadsstöd

Vid beviljande av kostnadsstöd för företag beräknas stödbeloppet för stödperioden enligt formeln i 2 mom. Det kostnadsstöd som beviljas för stödperioden kan uppgå till högst 1 000 000 euro per företag. Vid beviljande av kostnadsstöd beaktas av de kostnader som avses i 4 § 3 och 4 punkten högst ett belopp som motsvarar tre gånger företagets månatliga omsättning i genomsnitt under en normal period enligt 4 § 2 punkten.

Beloppet av kostnadsstödet före beaktande av maximibeloppet enligt 1 mom. beräknas enligt följande formel:

$$\text{belopp} = \left(\frac{\text{omsättning under en normal period} - \text{omsättning under pandemiperioden}}{\text{omsättning under en normal period}} - 0,3 \right) \times (\text{övriga kostnader under stödperioden} + \text{lönekostnader under stödperioden})$$

Om ett företag som är verksamt inom ett verksamhetsområde som avses i 3 § 1 mom. har grundats den 1 januari 2019 eller därefter, kan företaget med avvikelse från 2 § 2 punkten beviljas kostnadsstöd på så sätt att beloppet av kostnadsstödet till företaget beräknas enligt följande formel: kostnadsstödet belopp = (den median av förändringen i omsättningen som fastställts enligt 3 § 1 mom. för företagets huvudsakliga verksamhetsområde enligt 2 § 1 mom. – 0,3) * (lönekostnader under stödperioden + övriga kostnader under stödperioden). Formelns koefficient är dock alltid minst 0,1

Om det stödbelopp som beräknats enligt 2 mom. är mindre än 2 000 euro, godkänns som kostnadsstöd för företaget 2 000 euro under förutsättning att företagets lönekostnader och övriga kostnader under stödperioden är minst 2 000 euro.

När stöd beviljas ska det beaktas att det maximibelopp för stöd på 1 800 000 euro per koncern som anges i Europeiska kommissionens beslut SA.56995 inte överskrids. Vid beviljande av kostnadsstöd avdras ersättning enligt 5 a, 5 b och 5 c § som hänför sig till samma kostnader. Vid be-

Betänkande EkUB 18/2021 rd

viljande av kostnadsstöd ska från det stödbelopp som bestäms enligt denna paragraf dessutom dras av de i 4 § 5 punkten avsedda försäkringsersättningar i anslutning till covid-19-pandemin som hänför sig till stödperioden.

5 c §

Ersättning för stängning av små och medelstora företags lokaler

Till stora och medelstora företag vars lokaler med stöd av 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) eller 3 a § i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet (308/2006) har hållits stängda för kunder under mars och april 2021 betalas i ersättning för stängningstiden 70 procent av förlusterna under stängningstiden, vilka ska definieras enligt bestämmelserna om bokslut i bokföringslagen (1337/1997) och ska fastställas av en utomstående revisor. Om företaget hör till en koncern, granskas förlusterna på koncernnivå. Nedskrivningar av engångskaraktär beaktas inte vid beräkningen av förlusterna. Förlusten under stängningstiden kan dock vara högst det sammanlagda beloppet av kostnaderna enligt 4 § 3 och 4 punkten under tiden för stängning av den affärsverksamhet som är föremål för stängningen. Stödets maximibelopp är 1 800 000 euro.

Om en koncern har ansökt om ersättning för stängning kan den ansöka om kostnadsstöd endast som koncern.

En förutsättning för stödet är att företagets omsättning har minskat med mer än 30 procent under den kalendermånad eller de kalendermånader under vilka företagets lokaler i enlighet med 1 mom. har hållits stängda jämfört med motsvarande kalendermånad eller kalendermånader 2019. Om företaget hör till en koncern, granskas förändringen i omsättningen på koncernnivå.

När stöd beviljas ska det beaktas att det maximibelopp för stöd på 10 miljoner euro per koncern som anges i Europeiska kommissionens beslut SA.63205 inte överskrids. Från stödet avdras de försäkringsersättningar som hänför sig till stängningsperioden samt andra statliga stöd som hänför sig till samma kostnader.

Ansökan om ersättning för stängning ska lämnas in till Statskontoret senast den 13 augusti 2021. Företaget ska i sin ansökan lämna en utomstående revisors revisionsrapport om omsättningen under den stängningsperiod och jämförelseperiod som avses i 3 mom., **om förluster under stängningsperioden och om kostnader enligt 4 § 3 och 4 punkten**, om de försäkringsersättningar som erhållits under stängningsperioden och om annat statligt stöd som hänför sig till samma kostnader. ~~I revisorns revisionsrapport ska det dessutom anges hur stor andel av företagets omsättning den affärsverksamhet som varit föremål för stängningen utgör.~~

På ersättning för stängning tillämpas inte 2—5 §, med undantag för 4 § 3 och 4 punkten, eller 7 §.

5 d §

Stöd för icke täckta fasta kostnader

Företaget kan med stöd av en stödordning enligt kommissionens beslut SA.63205 få stöd för icke täckta fasta kostnader som uppkommit mellan den 1 mars och den 31 maj 2021, nämnda dagar medräknade, varvid stödet beräknas som en andel av företagets förlust under stödperioden i enlighet med stödintensiteten. Förlusterna under stödperioden ska definieras enligt bestämmelserna om bokslut i bokföringslagen (1337/1997) och ska fastställas av en utomstående revisor.

Betänkande EkUB 18/2021 rd

Om företaget ingår i en koncern är koncernen sökande. Förlusten granskas på koncernnivå. Nedskrivningar av engångskaraktär beaktas inte vid beräkningen av förlusterna. Förlusten under stödperioden kan dock vara högst det sammanlagda beloppet av kostnaderna enligt 4 § 3 och 4 punkten.

En förutsättning för stödet är att företags omsättning har minskat med mer än 30 procent mellan den 1 mars och den 31 maj 2021, nämnda dagar medräknade, jämfört med tiden mellan den 1 mars och den 31 maj 2019, nämnda dagar medräknade, i enlighet med de månatliga mervärdesskattedeklarationer som företaget lämnat till Skatteförvaltningen. Om företaget hör till en koncern, granskas förändringen i omsättningen på koncernnivå.

Stödintensiteten beräknas enligt följande: [(företags omsättning mellan den 1 mars och den 31 maj 2019, nämnda dagar medräknade – företags omsättning mellan den 1 mars och den 31 maj 2021, nämnda dagar medräknade) : företags omsättning mellan den 1 mars och den 31 maj 2019, nämnda dagar medräknade] – 0,3. Stödintensiteten är högst 70 procent, och stödbeloppet är högst 1 000 000 euro. Från stödet avdras de försäkringsersättningar som hänför sig till stödperioden samt andra statliga stöd som mottagits för samma kostnader. När stöd beviljas ska det beaktas att det maximibelopp för stöd på 10 miljoner euro per koncern som anges i Europeiska kommissionens beslut SA.63205 inte överskrids.

Företaget ska i sin ansökan lämna Statskontoret en utomstående revisors revisionsrapport om den omsättning för stödperioden och jämförelseperioden som avses i 1 och 2 mom., om förlusten under stödperioden och om kostnader enligt 4 § 3 och 4 punkten, om under stödperioden erhållna försäkringsersättningar och om annat statligt stöd som hänför sig till samma kostnader.

På stödet tillämpas inte 4 §, med undantag för 3 och 4 punkten, 5 § eller 7 § 2 mom.

7 §

Ansökan om kostnadsstöd

Ansökan om stöd ska lämnas in till Statskontoret senast den 30 september 2021.

Företaget ska i sin ansökan lämna de uppgifter och utredningar som är nödvändiga för beviljande och utbetalning av stödet i fråga om

- 1) de i 4 och 5 a § avsedda kostnaderna,
- 2) statliga stöd som beviljats företaget för stödperioden i enlighet med beslutet SA.56995 och SA.63205 av Europeiska kommissionen,
- 3) eventuella ersättningar som grundar sig på privata försäkringar och som företaget fått under stödperioden, och
- 4) det att företaget inte har sådana ekonomiska svårigheter som avses i 6 § 1 mom.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2021.

Betänkande EkUB 18/2021 rd

Helsingfors 15.6.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Juhana Vartiainen saml
vice ordförande Hanna Kosonen cent
medlem Atte Harjanne gröna
medlem Mari Holopainen gröna
medlem Hannu Hoskonen cent
medlem Eeva Kalli cent
medlem Riitta Mäkinen sd
medlem Matias Mäkynen sd
medlem Sakari Puisto saf
medlem Hussein al-Tae sd
medlem Veikko Vallin saf
medlem Tuula Väättäinen sd
ersättare Anders Adlercreutz sv

Sekreterare var

utskottsråd Teija Miller

Betänkande EkUB 18/2021 rd
Reservation /saf

RESERVATION/saf

Motivering

I propositionen görs betydande ändringar i en bara något tidigare lämnad proposition om det så kallade kostnadsstöd fyra (EkUB 15/2021 rd — RP 79/2021 rd). Dessa förändringar, som höjer stödtaket för större företag och berättigar till ersättning för stängda lokaler, är välkomna. Under pandemin har regeringen gjort ändringar i de nya versionerna av kostnadsstöden. Enligt Sannfinländarnas åsikt är det viktigt att ta lärdom av erfarenheterna och responsen och göra stödsystemet ändamålsenligt.

Tillräckliga stöd möjliggör en ny uppgång

När epidemin har dragit ut på tiden håller företagens ekonomiska buffertar på att ta slut. Endast företag med tillräckligt driftskapital kan utnyttja följande uppgångsperiod efter pandemin. Därför bör man ha rätt till kostnadsstöd redan med en lägre omsättningsminskning än tidigare. Lika så bör självriskandelen sänkas när beloppet av kostnadsstödet beräknas.

Nästa kostnadsstöd måste beredas i tid

Mot bakgrund av de aktuella uppgifterna håller pandemin på att vika undan i och med vacciner. Det är dock klart att begränsningarna i någon form kommer att vara i kraft ännu en lång tid. Virusvarianter förorsakar en risk för att pandemin flammar upp på nytt, eventuellt även trots vaccinationsskyddet. Därför vore det viktigt att redan i detta skede utarbeta riktlinjer för nästa kostnadsstöd. Det är uppenbart att den innevarande sommaren inte kommer att vara affärsmässigt normal.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslaget enligt ekonomiutskottets betänkande men 2 § och 5 § 2 och 3 mom. med följande ändringar (***Reservationens ändringsförslag***), och

att riksdagen godkänner 14 uttalanden. (***Reservationens förslag till uttalanden***)

Betänkande EkUB 18/2021 rd
Reservation /saf

Reservationens ändringsförslag

Lag

om ändring av lagen om temporärt kostnadsstöd för företag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om temporärt kostnadsstöd för företag (508/2020) 1 § 1 och 2 mom., 2 §, 3 § 1 mom., 4 och 5 § och 7 §,
sådana de lyder, 1 § 1 och 2 mom. i lag 963/2020 och 2 §, 3 § 1 mom., 4 och 5 § och 7 i lag 280/2021, samt
fogas till lagen nya 5 c och 5 d § som följer:

2 §

Allmänna förutsättningar för beviljande av kostnadsstöd.

Statskontoret kan inom ramen för statsbudgeten på ansökan bevilja företag kostnadsstöd för företagets kostnader som uppstått mellan från och med den 1 mars 2021 till den 31 maj 2021 (*stödperiod*), om

- 1) företagets huvudsakliga verksamhetsområde, som meddelats Skatteförvaltningen, den första dagen av stödperioden omfattas av stödet i enlighet med 3 §,
- 2) företagets i 4 § 1 punkten avsedda månatliga omsättning i genomsnitt är över 20 procent mindre än den månatliga omsättning i genomsnitt som avses i 4 § 2 punkten,
- 3) det kostnadsstöd som i enlighet med 5 § beräknas för företaget är minst 2 000 euro,
- 4) inget av de hinder för beviljande av kostnadsstöd som anges i 6 § gäller företaget, och
- 5) företaget har ett företags- och organisationsnummer,

5 §

Beloppet av kostnadsstöd

(1 mom. som i EkUB)

Beloppet av kostnadsstödet före beaktande av maximibeloppet enligt 1 mom. beräknas enligt följande formel:

$$\text{belopp} = \left(\frac{\text{omsättning under en normal period} - \text{omsättning under pandemiperioden}}{\text{omsättning under en normal period}} - 0.2 \right) \times (\text{övriga kostnader under stödperioden} + \text{lönekostnader under stödperioden})$$

Betänkande EkUB 18/2021 rd
Reservation /saf

Om ett företag som är verksamt inom ett verksamhetsområde som avses i 3 § 1 mom. har grundats den 1 januari 2019 eller därefter, kan företaget med avvikelse från 2 § 2 punkten beviljas kostnadsstöd på så sätt att beloppet av kostnadsstödet till företaget beräknas enligt följande formel: kostnadsstödet belopp = (den median av förändringen i omsättningen som fastställts enligt 3 § 1 mom. för företagets huvudsakliga verksamhetsområde enligt 2 § 1 mom. – 0,2) * (lönekostnader under stödperioden + övriga kostnader under stödperioden). Formelns koefficient är dock alltid minst 0,1

(3, 4 och 5 mom. som i EkUB)

Ikraftträdande
(Som i FiUB)

Reservationens förslag till uttalanden

- 1. Riksdagen förutsätter att regeringen möjliggör en ny ansökan under de tidigare stödperioderna för kostnadsstöd så att de vars kalkylerade stöd understeg 2 000 euro eller vars omsättning understeg 60 000 euro kan få ersättning retroaktivt antingen på basis av en tidigare ansökan som avslagits eller på basis av en ansökan som ska lämnas in på nytt.*
- 2. Riksdagen förutsätter att det för tiden efter restaurangstängningen bereds bestämmelser som gör det möjligt att på nytt öppna förplägnadsrörelserna lönsamt och så att olika typer av förplägnadsrörelser och deras riskprofiler beaktas.*
- 3. Riksdagen förutsätter att mervärdesskatten på alkoholservering sänks temporärt från 24 till 14 procent.*
- 4. Riksdagen förutsätter att försäljning av vin för avhämtning tillåts tillfälligt för restauranger med serveringsrätt.*
- 5. Riksdagen förutsätter att också evenemang som pågår året om och evenemang som ordnas regelbundet omfattas av evenemangsgarantin.*
- 6. Riksdagen förutsätter att kretsen av dem som omfattas av stödet utvidgas till aktörer som inte är mervärdesskattepliktiga.*
- 7. Riksdagen förutsätter att de som ordnar stora musikfestivaler och som redan innan evenemangsgarantin trädde i kraft har ställt in evenemang planerade för sommaren 2021 garanteras stöd på samma sätt som år 2020.*
- 8. Riksdagen förutsätter att evenemangsgarantin också täcker de kostnader som förberedandet av evenemangen gett upphov till och som kan verifieras.*

Betänkande EkUB 18/2021 rd
Reservation /saf

9. Riksdagen förutsätter att statsrådet bereder och snabbt lämnar riksdagen en proposition om kostnadsstöd V, som hänför sig till höstperioden 2021.

10. Riksdagen förutsätter att regeringen i syfte att minska företagarnas osäkerhet i ett så tidigt skede som möjligt informerar om de epidemiologiska nivåer på vilka begränsningarna enligt planerna ska utökas eller hävas. På samma sätt bör man bättre informera om framtida stödprogram och deras mål.

11. Riksdagen förutsätter att regeringen i fråga om framtida kostnadsstöd övergår från den retroaktiva modell som hittills använts till en stödperiod som gäller framtiden.

12. Riksdagen förutsätter att regeringen i fråga om kostnadsstöden börjar betona sysselsättningens betydelse genom att klassificera arbetstagarnas löner som kostnader för vilka det är möjligt att få kostnadsstöd.

13. Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att evenemangsindustrin omfattas av avstängningsersättningen och möjligheten till ett höjt stödtak.

14. Riksdagen förutsätter att regeringen beaktar svagheter i den momsbaserade lönsamhetsindikatorn exempelvis i fråga om modebranschen och strävar efter att ge utrymme för prövning och flexibilitet i stödmekanismerna.

Helsingfors 15.6.2021

Veikko Vallin saf
Sakari Puisto saf